

Obsah

Předmluva k 18. vydání	27
Onemocnění v dětském věku a jejich symptomy	31
Bolestivé stavy	33
Bolesti hlavy	34
Při nástupu horečky	34
Při zánětu mozkových blan a zánětu mozku	34
Při ukládání kojence	36
Při čtení	36
Bolesti hlavy bez horečky	36
Bolest hlavy z kontrakce svalů (cervikokraniální syndrom) a migréna	36
Tenzní bolesti hlavy	38
Prořezávání zubů	38
Bolesti uší	39
Bolesti očí	41
Zánět spojivek	41
Bolesti v krku	42
Bolesti v krku a bolesti při polykání	42
Bolesti na prsou	45
Bolesti břicha	46
Nadýmání	46
Zánět slepého střeva	48
Pupeční koliky	48
Paraziti	48
Infekce močových cest	49
Tříselná kýla	50
Akutní onemocnění v břišní oblasti	50
Bolesti břicha při chřipkovém onemocnění	50
Bolesti břicha z jiných příčin	51

Bolesti při pohybu	53
Zlomenina klíční kosti u novorozence	53
Tortikolis	53
Kulhající děti	54
Naraženiny, vyvrtnutí a natržené svaly	54
Fimóza, hydrokéla, nesestouplá varlata	54
Fimóza	54
Hydrokéla	55
Nesestouplá varlata (kryptorchismus)	55
Různé z oblasti první pomoci a ochrany před úrazy	56
Všeobecně k úrazům	56
Zásady první pomoci a resuscitace	57
Syndrom náhlého úmrtí kojenců	59
Náhlý nedostatek vzduchu, hrozící udušení	60
Utonutí	61
Chování při autonehodách	62
Alergické šoky	62
Kolapsy	62
Křeče v afektu	62
Otravy a poleptání	63
Opaření a popáleniny	64
Menší zranění a úrazy	64
Bolesti duše	66
Horečka a její léčba	69
Typický průběh horečky	69
Kdy nastupuje horečka	71
Měření teploty, vyhodnocení a ošetření	71
Příznaky horečky a její ošetření	72
Jsou febrilní křeče nebezpečné?	74
Jak se zachovat při křečích	75
O významu horečky	76
Poruchy dýchacích cest	81
Rýma	81
Katarální a chřipkové infekce	83
Polypy (adenoidní vegetace) a velké mandle	85
Senná rýma	86

Klinický obraz nemocí dolních cest dýchacích	87
Pocit dechové tísně a šelest při nádechu, stažení mezižebních prostor a jamky pod ohryzkem	88
Kašel a jeho formy	89
Pseudokrup, akutní zánět hrtanu	90
Má naše dítě astma nebo spastickou bronchitidu?	92
Zápal plic (pneumonie)	94
Dýchání jako výraz duševní čilosti	95
Zvracení, průjem a zácpa	97
Zvracení a průjem	98
Občasné zvracení v kojeneckém věku	98
Pylorospasmus v prvních třech měsících	98
Reflux v prvních třech měsících	98
Nekomplikované žaludeční a střevní infekce/průjem	99
Doplňování tekutin a strava při akutních průjmech	100
Složení potravy v dětském a školním věku	100
Acetonemické zvracení (syndrom cyklického zvracení)	101
Chronická zácpa	102
Návyky spojené s trávením	104
Kožní projevy a onemocnění	107
Mateřská znaménka u kojenců	107
Žloutenka	108
Mramorovaná kůže	109
Červené tváře	109
Bledost	110
Akné u novorozenců	110
Vyrážka u novorozenců (z neznámých příčin)	110
Mílie	110
Uhříky na tvářích v prvních týdnech života	111
Crusta lactea	111
Seborrhoická dermatitida	111
Chronický endogenní ekzém, atopická dermatitida a neurodermitida	111
Záněty pupku	116
Hnisavé vřídky a puchýřky u kojenců	116

Co dělat při opruzení?	117
Plísňová onemocnění	118
Moučnivka v ústech a v plenkové oblasti	118
Plíseň nohou	120
Plíseň nehtů	120
Ekzém na ruku a nohou (dishydrotický ekzém)	120
Lupy	121
Lupénka (psoriáza)	121
Kožní záněty	122
Růže (Erysipel)	122
Infekční hnisání kůže – nebulózní impetigo (Impetigo contagiosa)	122
Zánět vlasového folikulu (folikulitida nebo stafylodermie)	122
Furunkl a karbunkl	123
Záněty na ruku (panaricia a paronychia)	123
Takzvaná „otrava krve“	124
Opary (herpes labialis)	124
Spálení sluncem	124
Bodnutí hmyzem a kožní parazité	128
Klišťata	128
Bradavice	128
Moluska (Molluscum contagiosum)	128
Alergické a toxické kožní reakce	129
Bulózní dermatitida	130
Kopřivka (urticaria)	130
Strophulus (prurigo)	130
Schopnost reagovat na alergie – zdravotnicko-pedagogická výzva	131
Imunita je učební proces	131
Jak je možné vzdělávací proces v imunologii podpořit?	132
Trénink imunity jako prevence zdraví	133
Důsledky v praxi	134
Známé infekční choroby – takzvané dětské nemoci	137
Spalničky	137
Zarděnky	141
Spála	142

Šestá dětská nemoc – Exanthema subitum – HHV6-infekce	145
Jiné infekce s kožními projevy	146
Záškrt	146
Infekční mononukleóza (Epstein-Barr virus = EBV-Infekce)	148
Plané neštovice	149
Stomatitis herpetica	150
Příušnice	151
Černý kašel	153
Žloutenka typu A	156
Žloutenka typu B	157
Borelióza	157
Smysl dětských nemocí	159
Jaký smysl mají dětské nemoci?	159
Otázka smyslu a vývoje	159
Články naší bytosti a onemocnění	160
Život po smrti	161
Zdraví a schopnost milovat	162
Svoboda a nutnost osudu	163
Etické otázky	164
Prenatální diagnostika	166
Narozeno později? Realita prenatálního života	169
Zvláštní problematika nemocí	171
Dítě v nemocnici	171
Bezprostřední ohrožení života a syndrom náhlého úmrtí kojenců	172
Možné příčiny a podmínky	172
Jak tento stav poznat a jak mu předcházet?	173
Zamyšlení, jak se v těchto případech zachovat	174
Péče o postižené a chronicky nemocné dítě	175
Život s postižením a chronickým onemocněním	175
Praktické rady	177
Nemoc jako podvědomá duchovní zkušenost a iniciace	179
Jak reálná je myšlenka znovuvtělení	180
Reinkarnace, milost a víra	183
AIDS – nemoc a úloha v současnosti	186
Přístup k AIDS	187

Prevence a podpora zdraví	
– úkoly preventivní medicíny a salutogeneze	189
Jak vzniká a udržuje se zdraví?	190
Podpora zdraví na úrovni duševní a duchovní	192
Motivace a meditace	192
Vliv umění	193
Hygiena	195
Otužování, změna klimatu, saunování	196
Dodržování rytmu a nakládání s ním	197
Co je rytmus?	197
Péče o rytmus dne	198
Rytmus týdne	199
Rytmus měsíce	200
Rytmus roku	201
Očkování	202
Co proběhne při očkování?	203
Očkování proti tetanu	205
Očkování proti záškrtu	206
Očkování proti hemophilu influenzae typu B	207
Očkování proti černému kašli	208
Očkování proti dětské obrně	209
Očkování proti planým neštovicím	209
Očkování proti zarděnkám	210
Očkování proti příušnicím	211
Očkování proti spalničkám	212
Očkování proti tuberkulóze (BCG očkování)	214
Prevence žloutenky typu A	214
Očkování proti žloutence typu B	214
Očkování proti pneumokokům	215
Očkování proti meningokokům	216
HPV očkování proti lidským papilomavirům	217
Očkování proti chřipce	218
Očkování proti klíšťové encefalitidě	218
Individuální a kritická doporučení k očkování	219
Jak předcházet zubnímu kazu	220
Jak předcházet křivici	223
Profylaxe	224
Problémy při prevenci křivice	226

Předcházení těžkým poruchám srážlivosti krve v raném kojeneckém věku (profylaxe vit. K)	227
Obrazová část	229
Základní předpoklady zdravého vývoje	239
První měsíce života	241
Přípravy	241
Kde se má dítě narodit?	241
Děti nedonošené a nemocní novorozenci	242
Dojmy po porodu	243
Pravidelné prohlídky	244
Péče o první smyslová vnímání	245
Zvuky a tóny	245
Vzduch, vlhkost vzduchu a zápachy	247
Sluneční světlo	247
Teplo a chlad	248
Gravitace a polohování dítěte	250
Poloha na zádech, na boku a na břiše	250
Spontánní pohybový vývoj dítěte	251
Vyměšování a ostatní funkce malého kojence	252
Odříhnutí po krmení („odbrknutí“)	252
Škytavka	252
Složení a četnost stolice	252
Močení	253
Pocení	253
Přebalování	253
Technika přebalování a její důsledky	253
Mytí, koupání a kosmetické přípravky	254
Přebalování hrou	255
Proč mít kolébku s nebesy?	256
Vhodné druhy transportu	256
Kočárek pak připravuje na pozdější jízdu autem	257
Kojenecké plavání	257

Od kojení k dítěti	259
Režim dne	259
Vyměšování a výchova k čistotě	260
Oblečení a první botičky	261
Je ohrádka nebo dětská postýlka vězením?	262
Zařízení dětského pokoje	264
Kam na prázdniny?	265
Sluneční brýle?	265
Věku přiměřené hry a hračky	266
Smyslová zkušenost – Sebepoznávání – Sebevědomí	268
Výživa v kojeneckém a dětském věku	277
Kojení	277
Příkrmování kojeneho dítěte	284
Výživa nekojených dětí	286
Příprava mléka	291
Zeleninové nebo ovocné příkrmy a kaše	295
Přechod do 2. roku života	297
Otázky kvality	298
Jednotlivé potraviny od mladšího dětského věku	300
Vhodné čaje	301
Mléko	302
Tuky	302
Obiloviny	302
Brambory	304
Zelenina a saláty	305
Cukr, med a jiná sladidla	306
Vejce, maso a ryby	308
Sůl a minerální vody	309
Stravování a myšlení	310
O problému geneticky upravených potravin	312
Vývoj dítěte a sociální prostředí	315
Vidění	315
Vývoj pohybu a chůze	318
Mluvení	322

Myšlení	326
Intelligence „vázaná na tělo“	326
Vliv řeči na myšlení	328
První známky myšlení	329
Vývojové kroky v dětství a v dospělosti	
– chození, mluvení a myšlení	333
Dětské kroužky	334
Školka – celodenní opatrování – včasná podpora	335
Kdy je dítě „zralé“ pro školku?	336
Kdy je dítě zralé pro školu?	337
Změny postavy	337
Výměna zubů	338
Myšlení školáka	338
Obratnost a vyjadřovací schopnosti	339
Sociální vyspělost	339
„Stáváme se rodinou“	
– Jak jsou propojeni dítě, matka a otec?	341
Výměna rolí	342
Samovychovatel	343
Když chce matka pracovat	343
Adoptivní a pěstounská péče	344
Jak vzniká „harmonická rodina“?	347
Mateřství je plnohodnotné zaměstnání	347
Dočasné odevzdání dítěte	348
Mezilidské vztahy	348
Projekty o bydlení	350
Obrazová část	351
Výchovou ke zdraví	385
Výchova a tělesné zdraví	385
Předškolní období	387
Od školního věku k pubertě	392
Škola po pubertě	395

Výchova v roli preventivní medicíny	399
Životní pochody a myšlení	399
Dítě a technika	403
Jak se naučit „vychovávat“	407
Motivace a výchova vůle	415
Etapy rozvoje vůle	416
Koncentrace – klid – agrese – radost	417
Napětí mezi pochvalou a trestem	420
Příklady trestů v předškolním věku	421
Ve školním věku	422
V dospívání	423
Příklady odměn	424
Poruchy spánku a jiné starosti	427
Problém při spánku	427
Přerušovaný spánek	427
Problémy při usínání a oblíbené „dělání divadla“	427
Co dělat při poruchách spánku ve školním věku?	432
Noční stavy úzkosti	433
Náměsíčnost	433
„Naše dítě nic nejí“	434
Noční pomočování	436
Enkopréza – kálení	439
Cucání palce	439
Kousání nehtů a odtrhávání kůžiček	440
Neškodná nutkání	441
Pohupování a údery hlavou do polštáře	441
Dětské tiky a neklid	442
Onanování	444
Drzost	445
Obezita (adipozita)	445
Mentální anorexie	447
Strach	448

Problémy ve škole	451
Hyperkinetický syndrom, poruchy aktivity a pozornosti (ADS a POS)	451
Postoj k levorukosti	458
Dyslexie a dysortografie	465
O vlivu léčebné eurytmie	468
Rozpoznání a péče o dětský temperament	471
Čtyři temperamenty	471
Temperament a konstituce	472
Cholerik	472
Sangvinik	473
Flegmatik	473
Melancholik	474
Pedagogický přístup	475
Proč potřebují děti výchovu ve víře	479
Malé dítě je zbožné	479
Jak se může dospělý vrátit k pochopení a prožívání duchovního světa?	480
Výchova ve víře v praxi	482
Svátky v roce	482
Večerní modlitba	484
Anděl strážný	485
Jak zacházet se smrtí	485
Osvěta	489
Svoboda a zodpovědnost	490
Sexualita jako tvůrčí prvek mezilidských vztahů	491
Tělesná a duševní produktivita	492
Rozhovor s dítětem a s dospívajícím	494
Pohled do velké rodiny	494
Hra na doktora v předškolním věku	495
Počínající puberta	495
Další dotazy	496

Existuje dětská sexualita?	497
O homosexualitě	498
Pohlavní zneužívání	499
Případné symptomy zneužívaných dětí	501
Pochopení závislosti – vyhnutí se drogám	507
Proč sáhneme po drogách?	507
Prevence a terapie	510
Multimédia a děti	513
Proč není televize pro děti	514
Děti vychované bez televize jsou oblíbenými kamarády	517
Co řekneme dětem?	517
Pedagogika média	518
Pomoc z Ameriky	519
O škodlivosti počítačových her	521
Komiksy a svět obrázků	522
Proč patří animované filmy a komiksy k nejsledovanějším a k nejčtenějším produktům	523
Pomoc při přepětí smyslů	524
Cvičení intelektu v raném věku	525
Jedy v životním prostředí, ochrana před zářením a elektrosmog	527
O škodlivých látkách	527
K radioaktivnímu zatížení prostředí	528
Možnosti jak zabránit radioaktivnímu poškození	529
Důležité téma: Vlny mobilních vysílačů a elektrosmog	530
Obrazová část	537
Dodatky	555
Možnosti zevních aplikací při domácím ošetřování	555
Obecné	556

Volba zábalu	556
Heřmánkový nebo cibulový sáček na ucho	557
Zábal krku s eukalyptovou pastou	558
Zábaly krku s mastí z anděliky a cibule	559
Zábaly krku s citronovou šťávou, studené	559
Zábaly krku s citronovou šťávou, horké	560
Zábaly krku s plátky citronu	561
Zábaly krku s nízkotučným tvarohem	562
Zábaly, obklady a mazání hrudníku	563
Zábal s hořčičnou moučkou	563
Zábal se zázvorem	565
Obklad s včelím voskem	565
Zábal hrudníku s éterickými oleji	566
Potírání hrudníku éterickými oleji	567
Potírání hrudníku a parní obklady	567
Zábaly hrudníku s přesličkovým čajem	568
Zábaly hrudníku s nízkotučným tvarohem	568
Obklady břicha	569
Obklady břicha s řebříčkem	569
Další obklady břicha	570
Suché obklady	570
Obklady jater s řebříčkem	571
Obklady ledvin	571
s mastí obsahující ionty mědi	571
s 10% eukalyptovým olejem	571
Obklady močového měchýře	572
s 10% eukalyptovým olejem	572
Horké zábaly zápěstí a kotníků s esencí arniky	572
Studené zábaly lýtek	573
Omývání studenou vodou	574
Koupele a zábaly v hořčičné moučce	574
Koupel nohou	574
Obklady z hořčičné moučky umístěné pod chodidlo	575
Ostatní obklady	575
Studené obklady	575
Obklady s nízkotučným tvarohem	576
Teplé olejové obklady	577
Omývání	578

Potní zábaly	578
Parní inhalace	579
Koupele s přísadami	579
Koupele s esencemi	580
Koupele s mořskou solí	580
Klystýr	581
Overal při ekzému	582
Návody na pletení	583
Váhová tabulka	586
V knize zmíněné substance, léčivé rostliny, kosmetické přípravky a léky	587
Aliance pro dětství (Alliance for childhood) a Evropská Aliance Iniciativ Aplikované Antroposofie ELIANT	597
Spojenectví pro budoucnost	597
Poznámky	599